

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 перпера, на по године 4 перпера.

За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 перпера на по године 6 перпера.

За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.

Прешлаша се прима само у годишњим и полугодишњим роковима и волаже у навријед.

Поједини број 20 пара за Црну Гору, — за Иностранство 25 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Уредник и одговорни уредник: Ваљо Милићев

Претплата се шаље само Администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње.

Допис се шаље Уредништву — Рукописи се не враћају.

Огласи се шаљу Администрацији и наплаћују се: за сваку ријеч или број до пет цифара на петит слова по 4 паре, гармонд слова 6 пара; цинеро слова 8 пара — за први пут, а за сваки даљи пут у пола од горње цијене. Најмањи оглас наплаћује се 1 перпер. — Осим напријед изнешене цијене од ријечи, наплаћује се по закону о таксама још по 50 пара за свако поједино оглашавање.

МИ
НИКОЛА Iпо милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Проглашујемо и објављујемо свима и свакоме, да је Народна Скупштина ријешила и да смо ми потврдили и потврђујемо:

ЗАКОН

о
Ковању сребрног, никленог и
бронзаног новца.

Члан 1.

Овлашћује се Министар Финансија и Грађевина, да искује и пусти у оптицај 1.700.000 П. сребрног новца и 390.000 П. ситног никленог и бронзаног новца, и то сад одмах да се искује сребрног 1.000.000 П., а никленог и бронзаног 250.000 П. Остатак да се искује, кад и колико то потреба саобраћаја буде изискивала.

Члан 2.

При ковању овог новца, Министар Финансија и Грађевина придржаваће се прописа закона „о државном новцу Краљевине Црне Горе“, од 4. децембра 1910. г.

Члан 3.

Број комада сваке врсте искованог новца одредиће Министар Финансија и Грађевина према сразмјери сада постојећег скованог новца, а за годину ковања узмеће се 1914 год.

Члан 4.

Трошкови око ковања исплатиће се из добити од ковања, а разлика ће се унијети у буџет као ванредни државни приход.

Члан 5.

Овај закон ступа у живот кад га Краљ Господар потпише. Препоручујемо свима Нашим Министрима, да овај закон обнародују и о извршењу његову се старају; властима заповиједамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

Цетиње, 15. фебруара 1914. год.

(М. П.)

НИКОЛА с. р.

Видио и ставио државни печат,
Чувар државног печата,
Министар Правде,

Љуб. А. Бакић с. р.

Предсједник Министарског Савјета,
Министар Војни,
Заступник Министра Иностр. Дјела,
Генерал-ађутант, дивизијар, сердар,
Ј. Вукотић с. р.Министар Унутрашњих Дјела,
Лабуд Гојинић с. р.Министар Финансија и Грађевина,
Р. Поповић с. р.Министар
Просвјете и Црквених Послова,
М. М. Мијушковић с. р.Министар Правде,
Љуб. А. Бакић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Проглашујемо и објављујемо свим и свакоме, да је Народна Скупштина ријешила и да смо ми потврдили и потврђујемо

ЗАКОН

о
повластици, која се даје г. Ј. Коцаре-у,
индустријалцу из Хага, холандском поданику, за експлоатацију петролејског
мајдана „Смрдеж“.

Члан 1.

Г. Ј. Коцаре-у, индустријалцу из Хага, као представнику групе „Црногорски Синдикат“, даје се повластица експлоатације петролејског мајдана „Смрдеж“ (у Приморско-Црмичкој Области), за вријеме од педесет година, с правом које му даје Закон о рудама, осим случаја, предвиђеног Законом за неиспуњавање прописаних обавеза, с тим да послје означеног времена (50 година) остаје за државу како мајдан тако и цијела инсталација са свим њеним припадцима.

Члан 2.

Повластица „Смрдеж“ обухвата концесиону зону у површини од 500 хектара, у виду право-угаоника, чија је дужа страна дугачка двије хиљаде и пет стотина метара, а протеже се у правцу од запада-сјеверо-запада пут истока-југо-истока, а са правим сјевером образује 60 степени. Јужна дужа страна право-угаоника пролази кроз једну тачку, која се налази на растојању од 500 метара на југ-југо-исток од извора најдубље ископаног на мјесту познатом под именом „Смрдеж“, а на путу који везује цркву буковичку и брчоску — од те тачке протеже се за 1000 метара у правцу исток-сјеверо-исток, а 1500 метара у правцу запад-југо-запад. Двије краће стране постоје на крајевима речених линија и са овима су перпендикуларне, те узимају правац пут сјевера-скрећући 24 степена на исток, а дужином је од по 2000 метара.

Топографска карта овдије обухваћеног простора, у размјери 1:50.000, приложена је оригиналу повластице.

Члан 3.

Како се у простору концесионе зоне (Чл. 2.) налази више домова дотичних становника, а како се експлоатација може вршити без да се нанесе штете реченим кућама, то се исте искључују из концесије, али с тим правом, ако доцније наступи потреба да се и станови и обрађиване земље заузму, да се то могне учинити било нагодбом или путем експроприације.

Члан 4.

Повластичар ће за извођење овога рада уложити почетни капитал од најмање 500.000 (пет стотина хиљада) перпера, а који ће се по потреби и развоју рада повећавати.

Члан 5.

Повластичар је дужан најдаље у року од шест мјесеци по ступању у живот ове повластице рад отпочети и непрекидно га обдржавати, те ако се нађу довољно јаки извори овога минерала, отпочети сталну експлоатацију, подићи све потребне инсталације и довести рад у нормални ток најдаље за двије године. Но према развоју самога рада, евентуалним тешкоћама у извођењу, овај рок се може продужити још за двије године, али по предходном одобрењу Министарског Савјета.

Члан 6.

На овом подухвату радови за добијање петролеја вршиће се сондирањем, те ако се нађе у довољној количини да експлоатација буде рентабилна, повластичар ће инсталирати спроводнице цијевима до једног морског пристаништа на територији Краљевине, а уз ове и потребне пумпе и резервоаре гдје за наподесније нађе.

Но повластичар задржава себи право и слободу, да у случају неуспјеха експлоатације сондирањем, пумпама, спроводницама и резервоарима, може по свом личном нахођењу замијенити овај систем рада са другим подеснијим.

Члан 7.

Да би повластичар могао непрекинути материјал петролејске руде прерађивати у употребљиви петролеј, он ће подићи фабрику за пречишћавање (рафинерију), и то у околини Вира или Бара, за коју, као и за остало подухвату, важе одредбе ове повластице.

Члан 8.

Повластичар има првенствено право, при једнаким условима, експлоатације петролејских мајдана у Краљевини Црној Гори, који би евентуално били нађени.

Члан 9.

Како за рафинерију, тако и за сва здања и манипулационе радове, повластичар је дужан предходно поднијети надлежном министру планове и пројекте на увиђај и одобрење; министар је пак дужан, да ове у року од једног мјесеца прегледа и одобри, или у противном, даде своје примједбе; не донесе ли министар рјешење течајем једног мјесеца, повластичар ће их сматрати за одобрене.

Члан 10.

Извођење свих радова ове повластице мора бити стално и одговарати најмодернијим захтјевима технике и хигијене.

По истеку двогодишњег, односно четворогодишњег рока (чл. 5.), надлежни министар одредиће на трошак повластичара стручну комисију да прегледа подухвату и оцијени, да ли одговара чл. 23. закона о повластицама.

У име гаранције, да ће рад извршити на вријеме, повластичар је дужан, да у року од четири мјесеца по одобрењу ове повластице, положи у државној благајни кауцију од двадесет и пет хиљада перпера. Ова кауција ће му се повратити, кад радови подухвату буду довршени и од стране комисије прегледани и одобрени.

Члан 11.

Повластичар је дужан у овом подухвату имати најмање 80% радника црногорских држављана, а само у недостатку ових може употребљавати стране поданике.

Сви друштвени чиновници и радници плаћаће порез на зараду и друге дажбине, као и остали црногорски чиновници и радници.

Повластичар је дужан старати се о осигурању својих радника, и најдаље у року од шест мјесеци, по ступању у живот ове повластице, поднијети надлежном министру правилник о томе на одобрење.

Члан 12.

Поред такса предвиђених у закону о рудама (чл. 79.), држава има право још и на 10% непрекинутог минерала (петролеја) или његову вриједност у новцу. Овај се проценат повисује са још 5% у корист државе, али и то послје пет година од дана, кад се почне производња петролеума. Ова вриједност одређиваће се по мјесечним продајним цијенама, о чему ће се под контролом једног државног чиновника, којег одреди надлежни министар, водити нарочите књиге на српској језику. Држави ће се у том случају исплаћивати само она сума, која преостане по одбитку трошкова за пречишћавање или рафинирање, паковање и подвоз до мјеста продаје.

Члан 13.

Повластичар је, поред трговачких књига, дужан водити и тачне књиге о увозу свега материјала потребног за рад у подухвату и у трошку његовом, као и књиге о трошковима око истраживања, добијања и пречишћавања петролеја.

Члан 14.

Повластичар је дужан испуњавати све обавезе, које су овом повлашћом прописане, као и све остале услове са експлоатацију тога рудника утврђене законом о рудама у Краљевини Црној Гори.

Члан 15.

У свима споровима по овој повластици између Краљевске Црногорске Владе и повластичара, односно акционарског друштва, рјешаваће црногорски судови на основу земаљских закона.

Члан 16.

Повластичар, односно „Црногорски Синдикат“, може извршење ове повластице пренијети и на финансијско удружење холандског капитала, али по предходном одобрењу надлежног министра и саслушању Министарског Савјета.

Члан 17.

Овај закон ступа на снагу кад га Краљ Господар потврди, а важи од дана кад се обнародује у службеном листу.

Цетиње, 19. фебруара 1914. год.

(М. П.)

НИКОЛА с. р.

Видио и ставио државни печат,
Чувар државног печата,
Министар Правде,

Љуб. А. Бакић с. р.

Предсједник Министарског Савјета,
Министар Војни,
Заступник Министра Иностр. Дјела,
Генерал-ађутант, дивизијар, сердар,
Ј. Вукотић с. р.Министар Унутрашњих Дјела,
Лабуд Гојинић с. р.Министар Финансија и Грађевина,
Р. Поповић с. р.Министар
Просвјете и Црквених Послова,
М. М. Мијушковић с. р.Министар Правде,
Љуб. А. Бакић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Проглашујемо и објављујемо свима и свакоме, да је Народна Скупштина ријешила и да смо ми потврдили и потврђујемо:

ЗАКОН

о
пречишћавању рокова одређе-
них законом о мораторијуму
од 22. септембра 1912. године.

Члан 1.

За мјеничне обавезе, као и за ануитетске хипотекарне зајмове, по којима су дужници земљорадници ток рокова плаћања обуставља се још до 30. јуна 1914. године закључно. Према овоме ток рокова плаћања обавеза, које уживају заштиту из овога члана наставља се тек 1. јула 1914. године.

Мјеничне обавезе официра, који нијесу на специјалној служби, као и мјеничне обавезе чиновника и трговаца, који су зајмове на мјенице повукли у име своје кућне земљорадничке заједнице, а за ту заједницу, и за тај зајам заложили заједно непокретно добро, уживаће привилегије из овога члана.

Члан 2.

Ток рокова свих осталих обавеза, као и рокова извршења свих приватно-правних обавеза, који су обустављени законом о мораторијуму од 22. септ. 1912. године, до на шест мјесеца по закључењу мира, наставља се 20. фебруара 1914. године.

Члан 3.

Вријеме од 22. септ. 1912. године до 19. фебруара 1914. године закључно, односно за обавезе из чл. 1. овога закона, вријеме од 22. септ. 1912. г. до 30. јуна 1914. године закључно нема никакве вриједности при рачунању рокова плаћања, пошто су они за означено вријеме заустављени и не теку.

Према овоме и пр. једној мјеничној обавези, којој је рок плаћања био 1. дец. 1912. г., те обустављен до 19. феб. 1914. г. рок плаћања пада на 1. маја 1914. год. и т. д.

Ово важи и за рокове извршења свих приватно-правних обавеза као и за рокове застарелости и оне за које су везани губитци права, а који су заустављени законом о мораторијуму од 22. септ. 1912. г. до 19. феб. 1914. год. закључно.

Члан 4.

За обавезе, које су постале за вријеме од ступања на снагу закона о мораторијуму, т. ј. од 22. септ. 1912. год., до 19. феб. 1914. год. закључно, ток рокова није обустављен. Но ако би таквим обавезама рок протекао прије 19. феб. 1914. год. закључно рачунаће се, да је он наступио на дан 20. феб. 1914. год. Ако би тај рок пао у који дан доцније, важиће тога дана без обзира на прописе овога закона. За ове обавезе не вриједе олакшице у плаћању, које су предвиђене овим законом.

За оне уговорне обавезе, које су постале прије ступања закона о мораторијуму, а рок плаћања, односно извршења, падао им је послје 22. септ. 1912. год. неће важити услови из овог закона ако је уговором предвиђено, да се ток рокова плаћања и извршења неће обустављати због рата, него ће за те обавезе важити уговорни услови.

Члан 5.

За мјеничне обавезе дужитељ у првом року нема право тражити ништа друго осим интереса за протекло вријеме и уобичајеног интереса и споредних трошкова за вријеме од првог до другог рока. Према овоме дужитељ нема тражити никаквих споредних трошкова, провизије, интереса на интерес и т. д. за све вријеме од 22. септембра 1912. године до првог рока, који шљедује од 20. фебруара, односно од 1. јула 1914. године. О

другом року интерес и отплата на ове обавезе отплаћују се према уобичајеним условима код новчаних завода.

Олакшице у плаћању из овог члана важе и за оне мјеничне обавезе, које су постале прије ступања на снагу закона о мораторијуму т. ј. прије 22. септембра 1912. год., а по којима су дужници већ полагали интерес, а евентуално и отплате, за вријеме трајања мораторијума, па само заостали са плаћањем једног дијела интереса. Оваквим мјеничним обавезама рок плаћања је обустављен до 19. фебруара, односно 30. јуна 1914. године закључно, а ток рокова наставља се 20. фебруара, односно 1. јула исте године, рачунајући, да је ток рока за плаћање обустављен 22. септембра 1912. год.

Тако и. пр. једној мјеници, којој је рок плаћања падао на 1. децембра 1912. г., а дужник се није хтио корисцити привилегијама, које му даје закон о мораторијуму, него је заиста на 1. децембра 1912. године, платио интерес, а евентуално и отплату, па тек касније застао у плаћању интереса и отплате, узео је да је ток рока за плаћање обустављен не на 1. децембра 1912. године, него на 22. септ. 1912. год., и да се наставља 20. фебруара, односно 1. јула 1914. године и о првом року узео се у обрачун интерес, односно отплата положени на дан 1. децембра 1912. године.

Мјенице, које уживају заштиту из овога члана, морају бити нарочито означене са натписом „мораторна мјеница“.

Члан 6.

У случају, да мјенични дужник не плати о првом року интерес према наређењу чл. 5. овог закона, притежаатељ мјенице треба да је протестује због неисплате и даље да учини што треба према постојећим правилима.

Члан 7.

Код хипотекарних ануитетских зајмова, као што су они код Државне Хипотекарне Банке, ануитети, који су били обустављени законом о мораторијуму или овим законом, имају се платити у три једнаке шестомјесечне рате, почев од 20. фебруара 1914. године, односно за хипотекарне зајмове, који уживају заштиту из члана 1. овог закона, од 1. јула 1914. године.

Члан 8.

У случају, да дужник код хипотекарних зајмова из чл. 7. овог закона не плати одређену рату о року, то тијем губи привилегован начин плаћања из чл. 7. овог закона, те ће за истог важити постојећа правила код Државне Хипотекарне Банке за наплату хипотекарних зајмова.

Члан 9.

Код зајмова по текућим рачунима свих врста, по ручним залогома, по свим признаничним и заставним дуговима, као и код улога на штедњу може се о року, поред интереса за протекло вријеме, тражити само једна половина главног дуга, а друга половина по истеку рока за шест мјесеца. Код текућих рачуна, по којима се није ништа радило за вријеме мораторијума, не може се дужни интерес за вријеме од 22. септембра 1912. год. до 19. фебруара 1914. године, капитализирати те на такав интерес наплаћивати интерес. За зајмове мање од 100 перпера не вриједи ова олакшица те ће дужитељ моћи тражити о приспјелом року цео дуг с интересом.

Ако би напротив плаћање према уговору за дужника било повољније од ове одредбе, онда ће се примјенити уговорене погодбе.

Тако и. пр. према уговореној обавези дуг од перпера 1500 имао се платити у једнаким ратама у три рока и то: 1. октобра 1912. године, 1. априла 1913. г. и 1. октобра 1913. године, те први рок ушљед обуставе рокова пада тек 1. марта 1914. год., други 1. септ. 1914. год и трећи 1. марта 1915. год. Према овоме уговорене погодбе за плаћање у конкретном случају су повољније за дужника од оних, које су постављене у првој алинеји овог члана, те ће се уговори примјенити.

Члан 10.

У случају да дужник, по обавезама из прве алинеје чл. 9. овог закона не плати о року интерес и половину дуга, то он тиме губи привилегован начин плаћања из истог законског члана, те ће га суд, на тужбу тужитеља, осудити на плаћање целокупног дуга.

Члан 11.

Дужна најмовина (кућна кирија) војних обвезника за вријеме обуставе рокова плаћања, по закону о мораторијуму, т. ј. за вријеме од 22. септ. 1912. до закључно, 19. фебр. 1914. год., има се исплатити у року од једне године у једнаким мјесечним ратама, рачунајући то вријеме од 20. фебр. 1914. год.

Ако би давалац у најам отказао стан оваквом дужнику, тако да се овај мора селити прије, но би му платио, према

овом члану, дужну најмовину, т. ј. прије 20. фебр. 1915. год. закључно, онда му неће моћи за најмовину, коју му је остао дужан за вријеме од 22. септембра 1912. до 20. фебр. 1914. год. закључно, обуставити покуштво или друге покретне ствари, које су у здање унесене (чл. 295. оп. им. законика).

У овом случају надлежни општински, односно капетански суд биће дужан, да поништи ове ствари према наређењима чл. 241., 242., 243., 244. и 245. закона о судском поступку у грађанским парницама, у колико то друкчије није одређено овим законом, и да их под законском одговорношћу преда дужнику на сахрану.

Овако пописане ствари, и ако изнијете из закупног добра, служиће као првенствена залога првашњем даваоцу у најам за сву дужну најмовину, као и за остали дуг, који потиче из уговора о најму.

Осим овога дотични општински, односно капетански суд извести ће начисто и питање о величини овога дуга. О свему овоме дотични суд ће начинити записник, који ће у пријепису, по наплати прописне таксе, издати и даваоцу и узимаоцу у најам.

Ако нема писменог уговора о најму или намирнице, из које би се видјело колика је најмовина, а не би било потврђено сагласним исказивањима даваоца и узимаоца у најам, колика је уговорена најмовина, тврђење даваоца у најам узео се за основ обрачуна целокупне најмовине и осталог дуга, који из уговора о најму потиче; но он ће бити дужан да то докаже редовном парницом.

Овако исто поступиће се у случају, кад узималац у најам откаже стан даваоцу у најам.

Наређење овога члана важи и за дужну закупнину (аренду) од земаља, које се држе под закуп.

Члан 12.

У случају, да дужник (узимацац у најам) по обавезама из чл. 11. овог закона не буде исплаћивао свој дуг на начин и у вријеме, како је то предвиђено првом алинејом чл. 11. овог закона, то тим самим губи привилегован начин плаћања из те алинеје.

Надлежни суд ће по тужби тужитеља у овом случају осудити дужника на плаћање цијелог дуга.

Члан 13.

За све остале приватно-правне обавезе, којима је рок плаћања или извршења обустављен законом о мораторијуму, моћи ће дужитељ тражити плаћање, односно извршење у цјелости одмах чим истеку рокови.

Члан 14.

Ако дужник, коме су дате олакшице плаћања по овом закону, за вријеме док те олакшице важе, изврши пренос права или примана обавеза тако, да суд тај створени правни однос по околностима, односу лица, природи посла, величини дуга и томе подобно, нађе да је удешен у намери, да се оштете они дужитељи, према којима је дужнику овим законом дата олакшица, сматраће се као пријеступник (§ 253. тач. 1. крив. закона).

Ако суд нађе, да је уговарач оваквог дужника био несавјестан, он ће пресудом, по тражењу оштећеног, огласити, да је уништен и овај правни однос, који је на овај начин заснован.

Кад се тражи и уништај правног посла, саслушаће се пред судом и дотични уговарач и допустиће му се, да поднесе доказе о својој савјесности.

Члан 15.

За све вријеме трајања олакшица у погледу плаћања по овом закону и обуставе рокова плаћања према чл. 1. овог закона могу се тражити сва средства обезбјеђења.

Исто тако моћи ће се према дужницима тражити стјечајно поступање.

Против дужника земљорадника, чије мјеничне обавезе и ануитетски хипотекарни зајмови уживају заштиту из члана 1. овог закона, моћи ће се тражити, од стране дужитеља, стјечајно поступање тек онда, кад су остале њихове обавезе т. ј. оне, које не уживају заштиту из чл. 1. овог закона, веће од њихове активе (укупне имовине).

У овом случају све олакшице по овом закону, у погледу плаћање према чл. 1. овог закона, прекидају се.

Члан 16.

Обустављени процесни рокови (незадовољства, жалбе и т. д. код судова и административних власти) истичу на дан 20. марта 1914. године.

Члан 17.

Јавне продаје покретних и непокретних добара могу се вршити тек од 1. априла 1914. год. по свима онима пресудама и рјешењима, која су постала извршна прије 22. септембра 1912. године.

Ово исто важи за пресуде и рјешења, која су постала извршна за вријеме од 22. септембра 1912 год., а тичу се оба-

веза чији су рокови приспјели до 1. априла 1914. г. прије 22. септембра 1912. год.

Ова одредба не вриједи за продаје, које се чине стога, што је дужник, ушљед презадужености, тражио отварање стјечаја над својом имовином, у ком случају продаја се може извршити и прије 1. априла 1914. године.

Члан 18.

Министар Правде има у духу овога закона прописати упуства и правилник у циљу допуне и извршења његовог.

Члан 19.

Овај закон важи од дана кад га Краљ Господар потпише, а обавезну силу добија кад се обнародује у „Гласу Црногорца“.

Препоручујемо Нашем Министру Правде, да овај закон обнародује, а свима Нашим Министрима, да се о извршењу његовом старају; властима пак заповиједамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

Цетиње, 19. фебруара 1914. год.

(М. П.)

НИКОЛА с. р.

Видио и ставио државни печат,

Чувар државног печата,

Министар Правде,

Љуб. А. Бакић с. р.

Предсједник Министарског Савјета,

Министар Војни,

Заступник Министра Иностр. Дјела,

Генерал-ађутант, дивизијар, сердар,

Ј. Вукотић с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,

Љубод Гојнић с. р.

Министар Финансија и Грађевина,

Р. Поповић с. р.

Министар

Просвјете и Црквених Послова,

М. М. Мијушковић с. р.

Министар Правде,

Љуб. А. Бакић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела, постављамо:

у пећској поштанско-телеграфској станици:

за поштар-телеграфисту пете класе, с годишњом платом од 1440 перпера, коју је до сада имао, Сава Лаковић, досадашњег поштар-телеграфисту исте класе и в. д. управника високо-дечанске телеграфске станице, по молби.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 6. фебруара 1914. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,

Љубод Гојнић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела, постављамо:

за писара капетаније Подгоричке, Васа Р. Поповића, досадашњег в. д. писара исте капетаније, са годишњом платом од шест стотина перпера.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 11. фебруара 1914. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,

Љубод Гојнић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела, ријешили смо и рјешавамо:

да се Стевану М. Бојићу, писару капетаније Горњо-Морачке, на основу чл. 21. закона о чиновницима грађанског реда, уважи оставка, коју је поднио на државну службу.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 11. фебруара 1914. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,

Љубод Гојнић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо:

за шефа обласне жандармерије у Никшићу, капетана Брзавске капетаније Лабада Јовановића, са годишњом платом,

од хиљаду девет стотина и двадесет перпера, по службеној потреби; а за капетана Брзавске капетаније, Јована Мемедовића, рачуноиспитача Главне Државне Контроле у оставци, са годишњом платом од хиљаду девет стотина и двадесет перпера.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 18. фебруара 1914. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,

Љубод Гојнић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела, постављамо:

у цетињској поштанско-телеграфској станици:

за поштар-телеграфисту друге класе, с годишњом платом од 1920 перпера, Лаза Јововића, управника станице и поштар-телеграфисту исте класе у оставци;

у подгоричкој поштанско-телеграфској станици:

за поштар-телеграфисту шесте класе, с годишњом платом од 1200 перпера, Милоша Улића, досадашњег поштар-телеграфисту исте класе и врш. дужн. управника плавничке пошт.-телегр. станице, по молби;

у барској поштанско-телеграфској станици:

за поштар-телеграфисту шесте класе, с годишњом платом од 1200 перпера, Ђура Ратковића, досадашњег поштар-телеграфисту исте класе цетињске пошт.-телегр. станице, по молби;

у баранској поштанско-телеграфској станици:

за поштар телеграфисту шесте класе, с годишњом платом од 1200 перпера, Максима Ивовића, досадашњег поштар-телеграфисту исте класе барске пошт.-телегр. станице, по молби;

у плавничкој поштанско-телеграфској станици:

за поштар телеграфисту пете класе и врш. дужн. управника, с годишњом платом од 1440 перпера, Мића Пламенца, досадашњег поштар-телеграфисту исте класе подгоричке пошт.-телегр. станице, по службеној потреби.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 20. фебруара 1914. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,

Љубод Гојнић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела, а на основу члана 40. закона о пословном реду у Државном Савјету, одобрили смо и одобравамо рјешење Државног Савјета од 7. текућег мјесеца, број 10, донесено на основу тач. 7. члана 120. Устава, које гласи:

„Да се Теокар Константиновић, турски поданик, изузетним путем прими у црногорско држављанство“.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 14. фебруара 1914. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,

Љубод Гојнић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела, а на основу члана 40. закона о пословном реду у Државном Савјету, одобрили смо и одобравамо рјешење Државног Савјета од 7. текућег, број 17, донесено на основу тач. 7. члана 120. Устава, које гласи:

„да се Вуко Божовић, аустријски поданик из Боке, изузетним путем прими у црногорско држављанство“

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 14. фебруара 1914. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,

Љубод Гојнић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Правде, постављамо:

у Обласном Суду, у Подгорици:

За чланове: Петра Пејановића, досадашњег члана Обласног Суда на Цетињу, са годишњом платом од 2400 перп., по службеној потреби; и

Мата Павићевића, досадашњег секретара друге класе Вел. Суда, са годишњом платом од 1920 перп., по службеној потреби.

у Обласном Суду, у Бару:
за писара Митра Вукотића, досадашњег писара истог Суда, са годишњом платом од 1200 перп.

у Обласном Суду, у Никшићу:
за писара, Илију Говедарицу, досадашњег практиканта истог Суда, са годишњом платом од 1000 перп.; и

у Обласном Суду, у Пећи:
за писара Радивоја Марковића, са годишњом платом од 1000 перпера.
Наш Министар Правде нека изврши овај указ.

Цетиње, 18. фебруара 1914. год.
НИКОЛА с. р.
Министар Правде,
Љуб. А. Бакић с. р.

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ
На приједлог Нашег Министра Правде, постављамо:

у Обласном Суду, у Бару:
за члана, а да врши дужност председника, Сава Фатића, бившег члана Обласног Суда у Подгорици, са годишњом платом од 2400 перп.; и

у Обласном Суду, у Никшићу:
за члана, Илију Љумовића, бившег члана Обласног Суда у Подгорици, са годишњом платом од 2400 перп.
Наш Министар Правде нека изврши овај указ.

Цетиње, 19. феб. 1914. г.
НИКОЛА с. р.
Министар Правде,
Љуб. А. Бакић с. р.

На основу рјешења г. Министра Унутрашњих Дјела од данас, к броју 1182, а у смислу члана 15. закона о чиновницима грађ. реда, овим се оглашава за упражњено мјесто Душана П. Лекића, као писара шестанско-селацке капетаније.

К броју 1182. Из канцеларије Управног Одјељења Министарства Унутрашњих Дјела, 18. фебруара 1914. године, Цетиње.

ЗАПИСНИК
IX РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
КРАЉЕВИНЕ ЦРНЕ ГОРЕ
држане 14. фебруара 1914. год.
Председавао
Председник Народне Скупштине,
Мило Дожић
Секретар,
Мато Павићевић

Присутни су били г. г. Министри: Лабуд Гојнић, Ристо Поповић, Мирко Мијушковић и Љубомир Бакић.
Сједницу је отворио Председник Мило Дожић у 9 часова прије подне.
Прочитани су и без примједбе примљени записници VI, VII и VIII редовне сједнице.

Прочитани су Укази Његова Величанства Краља Господара о подношењу Скупштини на претрес и рјешавање предлога: буџета државних прихода и расхода за 1914. год., о накнадним и ванредним кредитима по разним буџетским партијама, о продужењу буџета од 1912. за 1913. г. и о завршном рачуну за 1911. г. Читање ових Указа саслушано је стојећи и попраћено са бурним „Живио!“ Они су упућени Финансијском Одбору на проучавање.

Прочитане су у изводу молбе и жалбе: Новце Осмајића из Пиве, Новака Милатовића из Никшића, К. Поповића из мјеста, Јевта Пејовића из Бањана, Јанице Брајовића из Брајовића, Шћепана Војводића из Мораче и Кате Дубовичанин из Бара. Ове молбе и жалбе упућене су одбору за исте на проучавање.

Прочитани су приједлози народних посланика, и то:

Јова Голијанина и Михаила Буквића, о грађењу пута Бобогово Гробље—Никшић;
Митра Вукчевића, да се стари војни стан у Подгорици претвори у Сиротињски Дом;

Зарија Вуковића и Радула Стаматовића, да се у закон о инвалидима унесу одредбе о помоћи фамилија, пострадалих прије и у очи рата;

Вула и Ђура Вучинића, да се узму у рјешавање ранији приједлози посланика пиперског и спушког;

Зарија Вуковића и Радула Стаматовића, о помоћи Величана; и

Радоја Радојичића, да се донесе закон о помоћи лицима оскудним у храни.

Ови приједлози упућени су одсјецима за надлежне одборе на проучавање.

Прочитана је интерпелација посланика Мила Церовића и Михаила Буквића, упуће-

на на Министра Правде, односно предаје суду неких судских чиновника, чији су рачуни нађени неисправни.

Министар Правде Љубомир Бакић изјављује, да му је комисија, одређена за извиђање антиципација по неким обласним судовима, поднијела свој извјештај, који је он упутио Главној Државној Контроли као рачунском суду на надлежни поступак, о чему није још добио извјешће, те ће молити за убрзање дотичног рада.

Мило Церовић налази, да је одговор кратак, па очекује подробнији одговор.

Даље, прочитана је интерпелација посланика Ђура Вучинића и Милисави Шаковића, упућена на Министра Председника односно уступања Хота и Груда, као и интерпелација посланика Саве Драговића, упућена на истог, односно државног зајма у накнаду за Скадар.

Одобрено је осмодневно одсуство посланику Михаилу Буквићу.

Председник Мило Дожић саопштава Скупштини, да је скупштинска депутација поднијела Адресу Његовом Величанству Краљу Господару, који је благоизволио изјавити: „Господо, ријетко је кад који Владалац од својег Народнаг Председника примио љепшу и топлију Адресу. Ја сам вам из свега срца захваљан. Молим вас, да и код цијеле Народне Скупштине будете вјерни тумачи Моје Захвалности. Адресом сам много задовољан“, — што је Скупштина пропратила са бурним „Живио!“

Пошто је по тражењу Финансијског Одбора скинут с дневног реда извјештај истог по пројекту закона о инвалидима, прешло се на 1. тачку дневног реда: претрес приједлога посланика Митра Вукчевића, да се предаду суду чиновници, који су се противзаконито мијешали у изборне радње.

Митар Вукчевић образлаже овај свој приједлог, ударајући на противзаконито мијешање у изборне радње војних и полицијских чиновника, у чији патриотизам ипак не сумња. Предлаже резолуцију:

„Да се све жалбе и записници бирачких одбора, у којима се наводе противзаконити поступци било са стране чланова бирачких одбора, било са стране полиције, било са стране војних власти, упуће Министру Унутрашњих Дјела на законски поступак, како ће свака утврђена кривица бити законски кажњена.“

Министар Унутрашњих Дјела Лабуд Гојнић вели, да је бирачко право, као једно од најсветијих грађанских права, обезбијеђено нарочитим законом, који предвиђа и казну за онога, који се о њега огријеша. Тај закон, прописујући казне, прописује и поступак, по којему као тужиоци могу бити само: полицијске власти, бирачки одбор и приватни. Налази, да он као Министар Унутрашњих Дјела не би био надлежан, да жалбе упућују суду, али свакако није противан резолуцији Вукчевићевој, којом би се могло постићи само толико, да се жалбе поврате жалиоцима, да се могу, ако хоће, тужити судовима редовним путем.

Никола Јовановић мисли, да је рјешавање по овом приједлогу противно пословнику скупштинском, јер са приједлогом није поступљено по 77. члану истог пословника, те је за то, да се рјешавање одложи док Вукчевић поступи по чл. 85. пословника.

Сава Вулетић се не слаже са Јовановићевим мишљењем, да је ово рјешавање противно пословнику скупштинском, већ напротив држи, да је поступак потпуно законит, јер је ово дио дебате о мандатама, а и иначе је Скупштина усвојила овакав поступак већ и самим стављањем предлога на дневни ред. Што се пак тиче самога предмета, који приједлог садржи, он је за то, да се преко тога не смије олако пријећи како би се већ једном сузбиле противзаконите изборне радње. Слаже се са Вукчевићевом резолуцијом и држи, да то не би повриједило надлежност Министра Унутрашњих Дјела, јер би он упутио жалиоце, да поступе по закону.

Мило Церовић налази, да је Верификациони Одбор предао свој извјештај и да њему више не припада никакво право, да што даље по овим жалбама ради.

Милисав Николић истиче како су наши судови политички рјешавали тужбе противу избора.

Министар Правде Љубомир Бакић изјављује, да судови, у колико се тиче самога суђења, неће бити политички, него по закону, иначе ће сваки искусити заслужну казну.

Станко Обрадовић вели, да, ако бисмо онтужили све оне чиновнике, који су се мијешали у изборе, не би ниједан остао неоптужен.

Мато Павићевић напомиње како јавни избори нигдје нијесу и не могу бити правилни, ушљед чега је и уведено тајно гласање, за чем бисмо се требали и ми постарати. Он налази, да се овакве ствари могу расправљати интерпелацијом на министре, јер Скупштина може само с њима разговарати и узимати их на одговорност, а они онег своје чиновнике.

Радоје Радојичић проширује Вукчевићеву мотивацију додатком: „да из мјеста,

гдје није било жалбе, а било је неправилности при изборима, да се исте накнадно приме и узму у поступак“.

Послије узајамног објашњења између појединих говорника, приступило се гласању, те је примљена Вукчевићева мотивација.

Председник Мило Дожић моли председнике одбора, да убрзају са својим радом, а затим је сједницу закључио у 12 часова, а идућу заказао за сутра с дневним редом:

- 1.) претрес извјештаја Финансијског Одбора по пројекту закона о ковању новца,
- 2.) претрес извјештаја одбора за проучавање повластице за експлоатацију петролејског мајдана „Смрдеж“, и
- 3.) претрес извјештаја одбора за молбе и жалбе.

Председник Народне Скупштине,
Мило Дожић
Секретар,
Мато Павићевић

ЗАПИСНИК
X РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
КРАЉЕВИНЕ ЦРНЕ ГОРЕ
држане 15. фебруара 1914. год.

Председавао
Председник Народне Скупштине,
Мило Дожић
Секретар,
Крсто Поповић

Присутни су били г. г. министри: Лабуд Гојнић, Ристо Поповић и Љубомир Бакић.

Сједницу је отворио Председник Мило Дожић у 9 часова прије подне.

Прочитан је и без примједбе примљен записник IX редовне сједнице.

Прочитане су у изводу молбе и жалбе: Стева Станковића с друштвом из Црмнице, Стојана Тмушића из Ускока, Милана Лабовића из Васојевића, Петра Вешовића из Лијеве Ријеке, рањеника Војне Болнице на Цетињу, Миливоја Бојића с друштвом из Липова, Јока Вујасевића с друштвом из Куча, Јована Радуловића из Спужа, Крста Вукчевића из Фармака, Кристиње Јакшић из Поља, Илије Мугоша из Љешкопоља, Марка Мировића с Угња, Вујадина Зоњића из Ђаковице, Ненада Караџића из Дробњака и Бошка Петовића из Враке.

Молбе и жалбе упућене су одбору за исте, осим молбе Стева Станковића с друштвом, која је по приједлогу Марка Вукосавовића упућена одбору за посланичке приједлоге, да се здружи с његовим приједлогом.

Прочитан је приједлог народних посланика: Гавра Вуковића, Јанка Тошковића, Јакше Поповића, Сима Марића, Зарије Вуковића, Радула Стаматовића и Рафаила Љепосавића, да се уреди и осигура сталан и редован саобраћај на путу Подгорица—Колашин—Андријевица.

Прочитан је приједлог посланика Милисави Николића, да породице погинулих, умрлих или рањених у рату не плаћају обавезни рад.

Прочитано је питање посланика Јакше Поповића, упућено на Министра Правде, односно незаконите наплате трошкова по колашинској афери од ондашњих окривљеника из Братоножића.

Министар Правде Љубомир Бакић одговара, да је колашинску аферу судио нередован суд, за који он није надлежан нити му је позната његова пресуда, али ће се постарати да потребне податке прикупи и да одговори.

Прочитана је интерпелација посланика Мила Церовића, упућена на Министра Унутрашњих Дјела, о привилегованој емисионој банци, чију је повластицу одбио.

Прије прелаза на дневни ред, Јанко Тошковић пита Министра Унутрашњих Дјела, да ли мисли изнијети Скупштини на рјешење повластицу за ново аутомобилско друштво.

Министар Унутрашњих Дјела Лабуд Гојнић одговара, да та концесија стоји у вези с уговором, склопљеним с постојећим аутомобилским друштвом, те кад буде ствар проучио, поднијеће је Народној Скупштини.

Прешло се на дневни ред: претрес приједлога закона о ковању новца.

Изјавио је Мило Церовић, који је прочитао одборски извјештај, па је последије говора Министра Финансија Риста Поповића, који је објаснио потребу ковања предвиђене количине новца и изложио досадашње расходе и приходе од ковања новца, Скупштина са 47 гласова примила пројекат у начелу.

Прешло се на претрес у појединостима.

Члан 1. примљен је са измјеном, да се мјесто бакарни стави бронзани новац, а остали чланци примљени су по пројекту.

Затим је на коначном гласању усвојен са 40 гласова.

Послије одмора прешло се на 2. тачку дневног реда: претрес пројекта закона о повластици за експлоатацију петролејског мајдана „Смрдеж“.

Изјавио је Филип Добрећ, који је прочитао одборски извјештај.

Послије говора Министра Унутрашњих Дјела Лабуда Гојнића, који је објаснио потребу ове концесије, пројекат је примљен у начелу са 43 гласа.

Прешло се на претрес у појединостима.

Члан 1. и 2. примљени су по пројекту.

Код чл. 3. Саво Вулетић предлаже, да се мјесто ријечи „без да“ стави „а да не“ и да се мјесто „Петролеум“ каже „Камено уље“, али је последије објашњења извјестиоца д-ра Добрећића овај члан примљен по пројекту.

Исто тако усвојени су по пројекту и чл. 4. и 5.

Код чл. 6. Филип Јерговић тражио је од Министра Унутрашњих Дјела, да му објасни које се све олакшице дају концесионару овим пројектом.

Послије говора Сава Вулетића, као и објашњења Министра Унутрашњих Дјела Лабуда Гојнића, примљен је и овај члан по пројекту.

Исто тако примљени су по пројекту и чл. 7., 8., 9., 10. и 11.

Код чл. 12., Саво Вулетић предлаже, да се иза ријечи „нарочите књиге“ додаду још ријечи „на српском језику“, што је Министар, изјавио и Скупштина усвојила.

Исту измјену тражио је Саво Вулетић и код чл. 13., а Мило Церовић предложио, да се унесе само то, да је повластичар дужан водити двојно књиговодство, али је последије објашњења извјестиоца Добрећића овај члан остао по пројекту, као и чл. 14. и 15.

Код чл. 16., Саво Вулетић предлаже, да се на крају дода то, да повластичар може повластицу пренијети само по предходном одобрењу Народне Скупштине, али је последије објашњења Министра Унутрашњих Дјела Лабуда Гојнића и извјестиоца Добрећића овај члан примљен по пројекту, као и чл. 17.

На коначном гласању усвојен је приједлог са 46 гласова.

По приједлогу председника Скупштине Мила Дожића, Скупштина је 3. тачку скинула с дневног реда, пошто је изјавио извјестиоца одбора за молбе и жалбе извјестиоца, да је болестан.

Сједница је закључена у подне, а идућа је заказана за 17. овог мјесеца у 9 часова прије подне са дневним редом: претрес пројекта закона о уважењу писарске службе с правом на пензију.

Председник Народне Скупштине,
Мило Дожић
Секретар,
Крсто Поповић

ЗАПИСНИК
XI РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
КРАЉЕВИНЕ ЦРНЕ ГОРЕ
држане 17. фебруара 1914. год.
Председавао
Председник Народне Скупштине,
Мило Дожић
Секретар,
Мато Павићевић

Присутан је био само г. Министар Правде Љубомир Бакић.

Сједницу је отворио Председник Мило Дожић у 9 часова прије подне.

Прочитан је и без примједбе примљен записник X редовне сједнице.

Прочитан је Указ Његова Величанства Краља Господара, којим се овлашћује Министар Правде, да може Народној Скупштини поднијети на рјешење „пројект Закона о пречишћавању рокова одређених законом о мораторијуму од 22. септембра 1912. године“.

Читање Указа саслушано је стојећи и попраћено са бурним: „Живио!“

Председник Мило Дожић предлаже, да се поднесене законски пројект огласи хитним обзиром на то, да он садржи дјелимично продужење рокова плаћања, а међутим закон о мораторијуму престаје важити 20. овог мјесеца, тражећи, да се на основу чл. 146. пословника скупштинског одмах приступи његову проучавању, — што је Скупштина и усвојила.

Прочитане су у изводу молбе и жалбе: капетана Н. Ђељовића с друштвом из Затријепча, Милете Поповића са Жабљака, Росе Кусовац с Љуботиња, Пера Радовића из Лијеве Ријеке, Миливоја Бојића председника одбора капетаније липовске, Велимира Протића с друштвом с Андријевице, Рака Дедића из Брскута, Марице Газиводе из Улциња, Јагоша Шћепановића с друштвом из Бијеле, Марка Томовића из Бара, Миливоја Зарубице из Дробњака, Мата Влаховића с друштвом из Колашина, Луције Гаговића из Језера и Сава Капичића с Цетиња.

Молбе и жалбе упућене су одбору за исте, осим молбе Миливоја Бојића, која је издвојена по тражењу посланика Јанка Тошковића, који ће за идућу сједницу поднијети свој приједлог по истом предмету.

Прочитан је приједлог посланика Јонана Ђурашковића, односно прегледа диспозиционог фонда, као и приједлог посланика Јока Гојнића, односно набавке жита за

сиромашне породице, који су приједлози упућени одсјецима за надлежне одборе. Најпослије прочитано је питање посланика Мата Павићевића, упућено на Министра Унутрашњих Дјела, због злоупотреба учињених од стране полицијских власти приликом реквизирања народних добара за ратне сврхе, — које је питање упућено дотичном министру ради одговора.

По приједлогу Јанка Тошковића и тражењу Министра Правде Љубомира Бакића, Скупштина је усвојила, да се за идућу сједницу стави на дневни ред: претрес законског пројекта о пречишћавању рокова плаћања.

Сједница је закључена у 10 часова прије подне, а идућа заказана сјутра у 2 часа послје подне.

Секретар, Предсједник Нар. Скупштине, Мато Павићевић Мило Дожић

ЗАПИСНИК

XII РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЦРНЕ ГОРЕ

држане 18. фебруара 1914. год.

Председавао Предсједник Народне Скупштине Мило Дожић

Секретар Крсто Поповић

Присутни су били г. г. министри Ристо Поповић, Мирко Мијушковић и Љубомир Бакић.

Сједницу је отворио Предсједник Мило Дожић у 2 часа послје подне.

Прочитан је и без примједбе примљен записник XI редовне сједнице.

Прочитане су у изводу молбе и жалбе: Јована Ђурашковића, Душана Илићковића, Пера М. Почека и Душана Станковића сви с Цетиња, Ирине Вешовића из Пећи, Јеремије Микетића из Подгорице, Милисаве Кастратовића, Маре Вукотића из Никшића, Божа Лукачевића из Бериславаца, Мирка Радасевића и Анта Априновића из Пиве.

Молбе и жалбе упућене су одбору за исте на проучавање.

Прочитан је приједлог посланика Радо-сава Бојовића о зајму за грађење школе у Жупи, као и приједлог посланика Гавра Вуковића с друштвом о отварању ниже гимназије у Колашину, — који су приједлози упућени одсјецима за надлежне одборе.

Прочитано је питање посланика попа Крета Поповића, упућено на Министра Финансија и Грађевина, односно градње моста на ријеци Трешаници, као и питање посланика Милисаве Николића и Мила Церковића, упућено на истог Министра, односно набавке жита за област никшићску, — која су питања упућена дотичном Министру ради одговора.

Прочитана је интерпелација посланика Милисаве Николића и Саве Ковачевића, упућена на Министра Унутрашњих Дјела, односно неких незаконитости, учињених са стране племенских капетана приликом реквизиције стоке.

Најпослије прочитана су два акта Предсједника Министарског Савета, да ће 3. марта о. г. одговорити на питања посланика Милисаве Николића и Мила Церковића.

Прешло се на дневни ред: „Претрес пројекта закона о пречишћавању рокова плаћања“.

Изјавио Саво Вулетић прочитао је одборски извјештај, којим се пројект у начелу прима, а у појединостима чине извјесне измјене.

Пошто је Министар Правде Љубомир Бакић објаснио циљ и потребу овог пројекта, а изјавио Саво Вулетић измјене, које је одбор учинио, приступило се поименичном гласању у начелу, те је примљено са 50 гласова.

Прешло се на претрес у појединостима. Наслов је примљен по пројекту, као и чл. 2., 3., 4. и 6., а чл. 1. и 5. с измјеном одборском.

Код чл. 7., Министар Финансија и Грађевина Ристо Поповић предлаже да се цифра „4“ замијени са „3“, што је Скупштина и усвојила, а остало по пројекту, као и чл. 8.

Код чл. 9., Министар Финансија и Грађевина Ристо Поповић предлаже, да се иза ријечи „рачуна“ додаде „по којима се није ништа радило за вријеме мораторијума“, а Јанко Тошковић, да се цифра „210“ спусти на „100“, — што је Скупштина усвојила, а остало по пројекту, као и чл. 10.

Чл. 12. до 17., као и чл. 19., примљени су по пројекту, а чл. 11. и 18. с измјена одборским.

На коначном гласању пројект је примљен са 44 гласа.

Сједница је закључена у 4½ часа послје подне, а идућа је заказана у 9 часова прије подне с дневним редом: претрес закона о помоћи војних инвалида.

Секретар, Предсједник Нар. Скупштине, Крсто Поповић Мило Дожић

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Његово Величанство Краљ повратио се у уторак са Ријеке на Цетиње.

— Њ. К. Вис. Књаз Петар отпутовао је прекјуче за иностранство.

ТЕЛЕГРАМИ

Прослава Стогодишњице рођења Владике Рада у Загребу.

Загреб, 17. фебруара

Прослава стогодишњице од рођења Владике Рада у Загребу, коју је приредило Српско Академско Друштво Његово, прослављајући десетгодишњицу свога опстанка, протекла је најсвечаније.

Прослави су присуствовали многобројни делегати из свих југословенских земаља, а међу њима нарочито изасланик Црногорског Министарства Просвјете и више представника различитих културних установа Цетиња и Подгорице. Први југословенски научни радници узели су ријеч да објасне величину pjesничког и државничког генија Владике Рада. Г. Николај Велимировић, чувени српски проповједник, није могао узети учешћа у прослави, пошто га је полиција вратила из Земуна. Цијела прослава била је једна величанствена југословенска манифестација под окриљем духа Великог Пјесника. — (Нарочито извјештај).

Гроф Берхтолд

Беч, 17. фебруара.

Гроф Берхтолд са госпођом отпутовао је у Минхен да се представи краљевском пару. — Бечки Кор. Биро.

Саид Паша

Цариград, 17. фебруара.

Бивши велики везир, Саид паша, умро је. — Бечки Кор. Биро.

Арбанашко изасланство

Беч, 16. фебруара

Цар је примио Есад пашу и арбанашку депутацију. — Бечки Кор. Биро.

Беч, 17. фебруара.

Арбанашко изасланство отпутовало је за Драч. — Бечки Кор. Биро.

Велеиздајничка парница против Русина

Мармарош-Сигет, 19. фебруара

Проглашена је осуда оптуженим Русинима ради велеиздаје. Тридесет и двојица су осуђени на 6 мјесеци, петорица на 4½ године тамнице; двадесет тројица су ослобођени. — Бечки Кор. Биро.

Грци напуштају Епир

Париз, 16. фебруара.

Хавасовој Агенцији јављају из Атине да је влада наредила да се напусти округ Химаре. — Беч. Кор. Биро.

Атина, 18. фебруара.

Корички гувернер предао је варош Корицу представницима арбанашке владе. — Бечки Кор. Биро.

Књаз Вид

Петроград, 16. фебруара.

Књаз Вид био је примљен од Царице Мајке. Био је на доручку код Велике Књагиње Марије Павловне; посетио Горемикина, предсједника владе и отпутовао за Берлин. — Бечки Кор. Биро.

Сењска Ријека, 20. фебруара.

Књаз и Књагиња Вид отпутовали су за Арбанију. — Бечки Кор. Биро.

Ријечки атентатор

Сењска Ријека, 20. фебруара.

Италијански зидар Ардуино Бели ухапшен је ради атентата бомбом на палату ријечног гувернера Валденбурга. — Бечки Кор. Биро.

Устанак у Епиру

Атина, 18. фебруара.

Званично се јавља: проглашен је устанак у Санти Кваранта. Усташи су освојили варош.

Објављен је устанак у Делвину. Усташи опкољавају варош. Грчки гарнизони су немоћни да се одупру. — Бечки Кор. Биро.

Атина, 19. фебруара.

3000 устаника, скупљени око Аргирокастра прогласили су независност, пошли пред палату владе и истакли аутономну заставу. Зогропафос прогласио је аутономију Епира, изјављујући да је немогуће да се Епироти подјарме једном варварском народу. — Бечки Кор. Биро.

Нереди у Арбанији

Атина, 20. фебруара

Окрузи Мускопоља и Корице предани су арбанашкој жандармерији.

300 жандарма, окупљених у Драчу, побунили су се у часу кад су добили наређење за полазак у Валону да запосједну Епир. Они су изјавили да ће се покорити само наређењу Есад-паше.

Сви окрузи око Елбасана, као и муслиманска мјеста око Спартије, изјавила су се против књаза хришћанина. Јавља се о свакодневним крвавим бојевима са војницима Етиф-паше којих је много рањено и побијено.

Везе са Елбасаном прекинуте су. Пресјечена је телеграфска жица која спаја Драч са Валомом. — Бечки Кор. Биро.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Помен српској краљици Јелени Анжујској. За спомен шестогодишњице од смрти српске краљице Јелене, скадарски Срби одржали су јој помен у њеној задужбини, цркви св. Николе на Казине, гдје се и закалуђерила Г. поп Мих. Штиркић у кратко је, бираним ријечима, истакао значај тога дана.

Пуковник Х. Ангел. На Цетиње је допутовао норвешки пуковник г. Х. Ангел који се овдје задржавао и за вријеме црногорско-турског рата. Он је овога пута пропутовао македонско бојиште и није пропустио да још једном не посети Црну Гору да доуни своје стратешке студије.

Г. пуковник Ангел познат је као велики пријатељ српског народа и Црне Горе, и његове публикације о нашој земљи на норвешком језику, иду међу најбоље те врсте. Кад се поврати у Кристианију, намјерава да објави обилату грађу својих ратних проучавања и опажања. Ми желимо господину пуковнику да и овога пута из наше средине коју толико воли, понесе најпријатније успомене.

Црногорска увозна и извозна радња. П. А. Гвозденовић отворио је у Трсту (Punto franco, Magazine № 10) Црногорску Извозну и Увозну Радњу, за властити и туђи рачун. Ова радња бавиће се нарочито извозом црногорских продуката као и увозом колонијалне, манифактурне и остале робе у Црну Гору. На црногорске продукте даваће предујам од 60—80% у готовом, ако му се роба пошаље у комисију.

Развијене трговачке везе, заступства првокласних банака и фабрика, трговачко искуство, стечено у Црној Гори и у иностранству, и досадања пословна прошлост г. П. Гвозденовића јамчи савјестан рад ове радње, и ми се надамо да ће она допринијети унапређењу увозне и извозне наше трговине.

Прилог одбору за помоћ породицама војних обавезника. Одбор за помоћ сиромашним породицама војних обавезника примио је преко свога члана г. Мила Вујовића, *Пери. 500*, које је приложио овом одбору г. Јован Коцаре, Србин, индустријалац из Хага, (Холандија), а родом из Охрида (Нова Србија) Овај прилог пропратио је г. Коцаре једним лијепим родољубивим писмом,

„Да бих и ја допринио, ако и малу помоћ за остварење Ваше човјекољубиве замисли, — пише г. Коцаре у свом писму одбору — узео сам слободу да преко члана тога одбора, госн. Мила Вујовића, пошаљем вам 500 (пет стотина) перпера, с топлим жељом, да Ваш рад буде толико срећан колико је и племенит. Успомена на оне свете жртве и њихову

нејаку сирочад дирнуће свакојег њихова брата; вама ће то дати истрајности у тешком раду; а нама ради којих је био поведен онај свети рат, биће више него ли света дужност да вас потпомогнемо; односно преко вас да потпомогнемо оне мале сиротане чији славни родитељи падоше за наше ослобођење. Они не смију осјетити губитак својих хранитеља; они морају бити нама свима — наша дјеца“.

Тако пише г. Јован Коцаре. Он је као младић пошао из Охрида; био у Русији Ђемачкој и другим земљама; назад се је наставио у Хагу и ту, благодарећи свом поштомом раду и труду, стекао добар иметак. Госн. Коцаре, и ако је као младић пошао из Охрида и цио свој вијек провео у туђини, ипак ни у том мору туђинаца није заборавио свој матерњи језик, нити свој српски народ којег се на овако племенит начин сјећа.

Одбор за помоћ сиромашним породицама војних обавезника, из дубине братске душе на овом прилогу и овако племенитом сјећању најсрдачније благодари.

Званични огласи

Објава

На основу ријешења Господина Министра Финансија и Грађевина, број 353, од 7. фебруара ове године, Монополски Одсјек Пореско-Царинске Управе одржаће 27. априла 1914. године, по ст. к., од 9—11 сати прије подне у својој канцеларији јавну лицитацију за набавку цигар-панира за државни монопол Краљевине Црне Горе, а за 1915., 1916. и 1917. годину.

Прије лицитације, лицитанти полажу кауцију од 7500 (седам хиљада пет стотина) перпера, у говору или у хартијама од вриједности.

Услови и мустре за ову набавку могу се видјети за вријеме канцеларијских часова у канцеларији потписаног Одсјека.

Пореско-Царинска управа задржава себи право, да не уступи ону набавку, ако јој понуђена цијена не буде повољна.

Број 1232. Из канцеларије Монополског Одсјека Пореско-Царинске Управе. 8. фебруара 1914., Цетиње. 3,10

AVIS

Vu la décision de Monsieur le Ministre des Finances et des Travaux Publics en date du 7 février a. c. № 353, la Section de l'Administration du Fisc et des Douanes procédera, dans ses bureaux, par la voie d'adjudication publique, le 27 avril 1914 (vieux style), de 9 à 11 heures du matin, à l'attribution de la fourniture de papier à cigarettes pour le Monopole d'Etat du Royaume de Monténégro, durant la période de 1915, 1916 et 1917.

Avant qu'il serait procédé à l'adjudication, les adjudicateurs doivent déposer un cautionnement de 7500 (sept mille cinq cents) Perpers au comptant ou en titres de valeur.

Les conditions avec les échantillons pour cette fourniture peuvent être consultées aux bureaux de la Section soussignée, aux heures de bureau.

L'Administration du Fisc et des Douanes se réserve le droit de ne pas attribuer cette fourniture, si le prix offert ne lui convient pas.

№ 1232. La Section de l'Administration du Fisc et des Douanes, le 8 février 1914, à Cetignė. 3,10

Службени огласи

ПРОГЛАС

Краљ. Обласни Суд обзнањује овим свима и свакоме кога се тиче, да је отворено стециште над цијелом покретном и непокретном имовином презадужених нацљедника пок. Кека Шофранца из Цеклина и зато позива сваког, који би од истих, ма по коме праву, што тражити имао, да се до дана првог мјесеца марта 1914 год, са својим потраживањем и доказима суду овом пријави, ако не жели да буде искључен из масе испрљене тражбинама пријављених повјеритеља.

Сваки, који што тражити има, треба да овом суду престане сам или преко свога пуномоћника у 9 сати прије подне 1. марта 1914 године, иначе ће суд и без њега са повјеритељима који дођу, извршити било поравнање, било одређење за стецишно поступање до коначног свршетка стечаја.

Број 2000. IV—1911—854.

Цетиње, 19. нов. 1913 год.

— Краљ. Обласни Суд, — Предсједник, Р.134,бр.84,2,3 АЛЕКСАНДАР К. МАТАНОВИЋ

ОГЛАС

Тражи се власник једног изгубљеног коња (кобила). Кобила је жуте длаке, по глави бијела, високог раста, до 15 година.

Власник се може пријавити потписатом суду у Спужу и суд ће поступити према наређењу чл. 86. Општег Имовинског Закона.

Број 828 ex 1913 436—1908.

У Спужу, 10. фебруара 1914 г.

— Капетански Суд — кап. П. САВОВИЋ.